

Zarządzenie nr 16/23/24
Dyrektora Szkoły Podstawowej imienia Doktora Stanisława
Niedzielskiego w Smardzowicach z dnia 06.06.2024 r.
w sprawie wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich

Na podstawie art. 22b pkt 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1304)

zarządza się, co następuje:

§ 1.

Wprowadzam w życie w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach, zwanej dalej szkołą, Standardy Ochrony Małoletnich.

§ 2.

1. Ochrona małoletnich w szkole funkcjonuje w oparciu o przyjęte Standardy Ochrony Małoletnich przez dyrektora szkoły, których wykaz stanowi załącznik nr 1 do zarządzenia.
2. Standardy o których mowa uwzględniają specyfikę szkoły (charakter, rodzaj) oraz sytuację dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
3. Ochrona małoletnich w szkole stanowi ogół działań dyrektora, nauczycieli i pracowników niepedagogicznych, podejmowanych dla zapewnienia ochrony małoletnich w sposób zgodny i spójny z wprowadzonymi Standardami Ochrony Małoletnich.

§ 3.

Celem wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich w szkole jest zapewnienie:

1. zgodności działalności wszystkich podmiotów szkoły ze Standardami Ochrony Małoletnich;
2. przestrzegania i promowania zasad bezpiecznych relacji na linii pracownik - małoletni, małoletni - małoletni;
3. bieżącego monitorowania i ewaluacji Standardów Ochrony Małoletnich;
4. szybkiego reagowania w sytuacji pojawiających się podejrzeń krzywdzenia dziecka.

§ 4.

1. Ochronę małoletnich w szkole realizują następujące działania:
2. opracowanie niezbędnych procedur, regulaminów, polityk i innych mechanizmów stosowania Standardów Ochrony Małoletnich;
3. upowszechnienie Standardów Ochrony Małoletnich wśród pracowników, rodziców, samych małoletnich;
4. wyznaczenie osób odpowiedzialnych za różne aspekty realizowania Standardów Ochrony Małoletnich, których wykaz stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.
5. prowadzenie instruktarzu i szkoleń z zakresu dokumentacji regulującej stosowanie Standardów Ochrony Małoletnich;
6. monitorowanie i ocena funkcjonowania Standardów Ochrony Małoletnich.
7. Zasady i sposoby realizacji Standardów Ochrony Małoletnich regulują w szkole obowiązujące polityki, regulaminy, instrukcje, procedury i zarządzenia dyrektora.

§ 5.

1. Zadania związane ze stosowaniem Standardów Ochrony Małoletnich realizują wszyscy nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni zatrudnieni w szkole, również inne osoby, które nie są pracownikami a wykonują czynności z małoletnimi (jak wolontariusz, praktykant).
2. Za wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich odpowiedzialny jest dyrektor szkoły.

§ 6.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 06.06.2024 r.

(dyrektor szkoły)

Załączniki do zarządzenia:

Załącznik nr 1 – Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej im. im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach.

Załącznik nr 2 - Wykaz osób odpowiedzialnych za różne aspekty realizowania standardów ochrony małoletnich w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach.

Załącznik nr 3 – POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH PRZED KRZYWDZENIEM w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach wraz ze wzorami dokumentów jako załączniki.

Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach

L. P.	STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH	WSKAŹNIKI
1.	Bezpieczne relacje między pracownikami a małoletnimi i samymi małoletnimi	
	Określone są zasady bezpiecznych relacji wszystkich pracowników jednostki z małoletnimi wskazujące, jakie zachowania w szkole są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z małoletnimi. Na takiej samej zasadzie określono relacje między samymi małoletnimi.	Określono: 1.1. Zasady / Kodeks bezpiecznych relacji pracowników z małoletnimi 1.2. Zasady / Kodeks bezpiecznych relacji na linii małoletni – małoletni
2.	Procedury interwencji i osoby odpowiedzialne	
	W szkole istnieje procedura opisująca krok po kroku, jak i komu zgłaszać podejrzenie krzywdzenia dziecka oraz w jaki sposób podejmowana jest decyzja o interwencji w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dzieci. Jasne wytyczne nie tylko w przejrzysty sposób regulują działania pracowników i całego personelu, ale pozwalają też uniknąć rozproszenia odpowiedzialności, wspierają uważność na dobrostan dziecka i zmniejszają ryzyko wynikające z sytuacji, w której niezgłoszenie niepokojących sygnałów może doprowadzić do dalszego krzywdzenia dziecka lub wręcz przyczynić się do jego śmierci.	2.1. Zarówno pracownicy, jak i małoletni wiedzą, do kogo należy skierować informację o podejrzeniu krzywdzenia dziecka. 2.2. W jednostce opracowano procedurę określającą krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia małoletniego lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony pracowników, dorosłych, członków rodziny, rówieśników i osób trzecich. Procedura zawiera też informacje o ofercie wsparcia dostępnej dla poszkodowanego dziecka. 2.3. Wszyscy pracownicy mają dostęp do spisu instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia) wraz danymi

		kontaktowymi. 2.4. W widocznym miejscu w jednostce wyeksponowane są informacje dla małoletnich na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży. 2.5. W jednostce opracowano procedurę składania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego 2.6. W jednostce opracowano procedurę zawiadamiania sądu rodzinnego o wgląd w sytuację małoletniego 2.7. W jednostce dyrektor wyznaczył: • osoby/osób odpowiedzialnej za składanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego • osoby/osób odpowiedzialnej za składanie zawiadomienia do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację małoletniego • osoby/osób odpowiedzialnych za wszczynanie procedury "Niebieskie Karty"
3.	Dokumentacja	
	Szkoła określiła sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego	3.1. Opracowany jest model zbierania i dokumentowania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego. 3.2. Ustalone są zasady przechowywania

4.	Monitoring standardów	
	Standardy są w szkole „żywym” dokumentem podlegającym bieżącej weryfikacji i aktualizowanym, jeśli wymaga tego dobro małoletnich. Zwiększa to zaangażowanie i poczucie odpowiedzialności personelu, ponieważ umożliwia pracownikom sprawdzanie stopnia znajomości zasad i procedur, a także pozwala rozstrzygnąć ewentualne niejasności czy niespójności w regulacjach wprowadzonych w szkole. Szkoła ma obowiązek co najmniej raz na dwa lata dokonywać oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Wnioski z przeprowadzonej oceny należy pisemnie udokumentować.	4.1. Szkoła określiła zasady przeglądu i aktualizacji standardów 4.2. W jednostce na bieżąco prowadzi się analizę Standardów Ochrony Małoletnich, a wnioski i rekomendacje zawarte są w sprawozdaniu 4.3. Sprawozdanie z realizacji Standardów Ochrony Małoletnich w jednostce jest opracowywane raz na 2 lata przez osobę odpowiedzialną za wdrażanie Standardów. 4.4. W sprawozdaniu uwzględnione są głosy pracowników, małoletnich i ich rodziców (opiekunów). 4.5. Na bazie sprawozdania aktualizowana są Standardy Ochrony Małoletnich i działania związane z realizowaniem zasad ochrony małoletnich. 4.6. Wyznaczono osobę odpowiedzialną za monitoring realizacji Standardów Ochrony Małoletnich, której rola, zadania oraz kwalifikacje są jasno określone. 4.7 W sposób przyjęty w danej instytucji podano do wiadomości pracowników, małoletnich oraz rodziców (opiekunów), kto jest tą osobą wraz z informacją jak się z nią skontaktować.
5.	Upowszechnianie standardów	

	Szkoła powinna ustalić zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania. <i>„Standardy sporządza się, mając na względzie konieczność ich zrozumienia przez osoby małoletnie”</i> <i>„Podmioty (...) udostępniają standardy na swojej stronie internetowej oraz wywieszają w widocznym miejscu w swoim lokalu, w wersji pełnej oraz skróconej (gazetka), przeznaczonej dla małoletnich. Wersja skrócona zawiera informacje istotne dla małoletnich.”</i>	5.1. Tekst Standardów Ochrony Małoletnich i dokumentów związanych z ochroną małoletnich (polityk, procedur, regulaminów, kodeksów, zarządzeń) został opublikowany na stronie internetowej instytucji oraz jest dostępny w widocznym miejscu w jej siedzibie. 5.2. Standardy są szeroko promowane wśród pracowników, rodziców (opiekunów) i małoletnich poprzez działania informacyjne oraz edukacyjne, dostosowane do poszczególnych grup odbiorców, np. opracowana jest wersja Polityki w formie zrozumiałej dla małoletnich.
6.	Bezpieczny dostęp do Internetu	
	Szkoła powinna ustalić: • zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet, • procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.	6.1. Ustalono zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet 6.2. Ustalono procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie.
7.	Edukacja i osoby odpowiedzialne	

	Szkoła ma za zadanie określić zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności.	7.1. Wskazano osobę odpowiedzialną za przygotowanie pracowników do stosowania Standardów Ochrony Małoletnich 7.2. Ustalono plan szkoleniowo- edukacyjny 7.3. Pracownicy jednostki posiadają wiedzę w zakresie: rozpoznawania czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia dzieci, prawnych aspektów ochrony dzieci, przemocy rówieśniczej, zapewniania bezpieczeństwa dzieciom i podejmowania działań profilaktycznych i interwencyjnych. 7.4. Przeszkolono pracowników ze stosowania standardów ochrony małoletnich 7.5. Każdy z przeszkolonych pracowników podpisał stosowne oświadczenie – o zapoznaniu się z zasadami ochrony małoletnich i zobowiązaniu do ich stosowania
--	---	--

Biorąc pod uwagę specyfikę jednostki oświatowej proponuję się dodatkowe standardy ochrony małoletnich

L. P.	STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH	WSKAŹNIKI
8.	Zasady bezpiecznej rekrutacji	
	Realizacja tego standardu oznacza, że poprzez wprowadzenie w instytucji zasad bezpiecznej minimalizować ryzyko krzywdzenia dziecka, wynikające z okoliczności sprzyjających potencjalnym sprawcom: słabej kontroli, dostępności i możliwości. Przyjęcie tego standardu wskazuje również, że wszystkie osoby pracujące z dziećmi lub działające na ich rzecz mają dostęp do szkoleń, które	8.1. Jednostka uzyskała o każdym pracowniku, praktykancie, wolontariuszu dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym 8.2. Jednostka uzyskała o każdym pracowniku, praktykancie, wolontariuszu informacje z Krajowego

są pomocne w zdobyciu kompetencji niezbędnych do zapewnienia dzieciom ochrony i przeciwdziałania zagrożeniom. Wdrożenie tego standardu jest ponadto sygnałem, że w instytucji zatrudniono przygotowany merytorycznie i sprawdzony personel, a dzieci i opiekunowie mają możliwość poszerzenia swojej wiedzy na temat ochrony przed krzywdzeniem.

Rejestru Karnego

8.3. Jednostka uzyskała o każdym nauczycieli informacje z

Centralnego Rejestru Orzeczeń dyscyplinarnych

8.4 Jednostka uzyskała o każdym pracowniku, w tym obcokrajowcu informacje z rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności.

**Wykaz osób odpowiedzialnych za różne aspekty realizowania
standardów ochrony małoletnich
w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w
Smardzowicach**

L.p	Stanowisko	Imię i nazwisko	Zakres wykonywania czynności
1.	Koordinator	Katarzyna Gądek	Osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń – związanych z krzywdzeniem małoletnich i podejrzeniem doznawania krzywdzenia oraz odpowiedzialna za udzielanie wsparcia małoletniemu Osoba odpowiedzialna za: • składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, • zawiadamianie sądu opiekuńczego o wgląd w sytuację małoletniego Osoba odpowiedzialna za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”
<i>W sytuacji nieobecności osoby wskazanej w pkt 1</i>			
2.	Wice Koordinator	Ewelina Łągiewka	

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH PRZED KRZYWDZENIEM

w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach

Rozdział 1 Postanowienia ogólne

§ 1

1. Celem POLITYKI OCHRONY MAŁOLETNICH w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach jest:
2. uwrażliwienie wszystkich pracowników, współpracowników (wolontariuszy, praktykantów, osoby z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne) rodziców, osób współpracujących ze Szkołą Podstawową im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach na wagę podejmowania działań zmierzających do ochrony dzieci przed krzywdzeniem;
3. wskazanie zakresów odpowiedzialności poszczególnych osób za bezpieczeństwo dzieci znajdujących się pod opieką szkoły;
4. podejmowanie adekwatnej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dzieci i/lub bezpośredniego zagrożenia ich zdrowia i życia;
5. określenie działań interwencyjnych mających na celu zapewnienie dzieciom bezpieczeństwa,
6. Znajomość i praktyczne stosowanie Polityki Ochrony Małoletnich jest moralnym i zawodowym obowiązkiem wszystkich pracowników, i współpracowników Szkoły w Smardzowicach.
7. Szkoła wprowadza Standardy Ochrony Małoletnich określone w niniejszej Polityce.

§ 2

1. Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Szkoły jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.

2. Pracownik szkoły oraz praktykant, stażysta, wolontariusz w szkole traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego potrzeby. Cały personel szkoły, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich kompetencji.

§ 3

1. Ilekcioć w statucie jest mowa o:
2. **POLITYCE** – należy przez to rozumieć Politykę Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach
3. **SZKOLE/PLACÓWCE** – należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach
4. **Pracodawcy** – należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach,
5. **dziecko, małoletni** – należy przez to rozumieć osobę, która nie ukończyła 18 lat;
6. **pracownikach** – należy przez to rozumieć osoby zatrudnione w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach ale wolontariuszy, praktykantów, osoby z którymi zostały zawarte umowy cywilnoprawne;
7. **nauczycielach** – należy przez to rozumieć nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach na podstawie ustawy z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela;
8. **wychowawcy** – należy przez to rozumieć nauczyciela, któremu opiece powierzono jeden oddział w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach;
9. **rodzicach** – należy przez to rozumieć rodziców, a także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem uczęszczającym do Szkoły Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach;
10. **uczniach** – należy przez to rozumieć uczennice i uczniów Szkoły Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach;
11. **dyrektorze** – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach;
12. **radzie pedagogicznej** – należy przez to rozumieć organ szkoły, w którego skład wchodzi wszyscy pracownicy pedagogiczni Szkoły Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach;

13. **radzie rodziców** – należy przez to rozumieć Radę Rodziców Szkoły Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach;
14. **samorządzie uczniowskim** – należy przez rozumieć samorząd uczniowski Szkoły Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach
15. **krzywdzeniu** – należy przez to rozumieć każde zamierzone lub niezamierzone działanie, lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.

§ 4

Wyróżnia się następujące formy krzywdzenia:

1. **przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub ze strony osoby, której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową,
2. **przemoc psychiczna** wobec dziecka to przewlekła, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem.
3. **wykorzystywanie seksualne** dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.
4. **zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi

w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

Rozdział 2

Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia dzieci

§ 5

Znajomość **symptomów krzywdzenia dziecka** i umiejętne ich rozpoznawanie umożliwia:

1. identyfikowanie dzieci, które są krzywdzone,
2. przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
3. W przypadku podjęcia przez pracownika SZKOŁY podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone należy zareagować zgodnie z odpowiednią procedurą interwencji wskazaną w niniejszej POLITYCE.

§ 6

SYMPTOMY KRZYWDZENIA DZIECKA

Symptomy krzywdzenia dziecka – jak rozpoznać?

Krzywdzenie, przemoc jest różnie definiowana przez badaczy przedmiotu, a także różny jest jej podział. Najlepiej będzie sięgnąć do regulacji prawnych, w których to wybrzmiewa odpowiedzialność szkoły, nauczycieli za bezpieczeństwo dziecka, a tym samym wskazana została definicja przemocy domowej. Odnajdziemy ją w ustawie z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1606). Zgodnie z nią:

„Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej – przemoc ekonomiczna istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie

zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej – cyberprzemoc.”

Tym samym przemoc domowa obejmuje:

1. przemoc fizyczną,
2. przemoc psychiczną (często nazywaną emocjonalną), przemoc seksualną,
3. przemoc ekonomiczną, cyberprzemoc.

Jak pokazują badania rzadko zdarza się, aby występował tylko jeden rodzaj przemocy. Najczęściej te rodzaje przemocy przenikają się wzajemnie i wywołują podobne skutki.

Co powinno wzbudzić uwagę nauczyciela, wychowawcy, jak może objawiać się krzywdzenie dziecka czy przemocy domowej?

Pełna i jasna lista symptomów nie została zdefiniowana w literaturze. Zdarza się, że pewne zachowania dziecka są po prostu normą na etapie jego rozwoju. Niemniej jednak czujność nauczycieli, pracowników oświaty jest konieczna. Zmiany w zachowaniu dziecka, w zależności od jego nagłości i czasu trwania mogą być raptowne, albo dźać się pomału sukcesywnie z dnia na dzień, co będzie mieć miejsce w przypadku przedłużającej się sytuacji krzywdzenia. Dlatego baczna obserwacja ucznia i bycie wrażliwym na przeżywane przez dziecko emocje oraz zainteresowaniem przyczynami zmiany zachowania dziecka, będzie kluczowe w subiektywnej ocenie konieczności udzielenia pomocy uczniowi.

§ 7

Symptomy krzywdzenia dzieci – podział:

1. fizyczne – które można zauważyć na ciele dziecka,
2. emocjonalne,
3. poznawcze,
4. behawioralne,
5. fizjologiczne.

Symptomy fizyczne:

6. siniaki na ciele dziecka (przede wszystkim na plecach, ramionach i udach) – świeże i w późnej fazie gojenia, duże otarcia naskórka,
7. specyficzne ślady na skórze przypominające blizny po ospie, a będące pozostałościami po parzeniu dziecka papierosem,

8. oderwane małżowiny uszne, tzw. uszy zapaśnika (zniekształcone małżowiny od uderzania dziecka w uszy), pozbawione włosów miejsca na głowie, złamana przegroda nosowa, złamania palców dłoni, wszelkie wielokrotne złamania kości, wylewy krwawe do gałek ocznych,
9. odparzenia na skórze wynikające z zaniedbań higienicznych, niezaopatrzone rany, ślady ugryzień przez człowieka, ślady duszenia, krępowania,
10. oparzenia rękawiczkowo-skarpetkowe oraz zlokalizowane na pośladkach i w dolnej części pleców,
11. zaburzenia psychosomatyczne, bóle wędrujące,
12. przemęczenie,
13. problemy z trawieniem,
14. blizny po samookaleczeniu.

Symptomy w sferze emocjonalnej:

15. trudności w rozumieniu i wyrażaniu emocji przez dziecko,
16. negatywny obraz siebie,
17. negatywne myśli na temat siebie i innych,
18. przygnębienie,
19. strachliwość i agresja, gniew,
20. problemy z samoregulacją emocji,
21. oszołomienie, otępienie,
22. brak poczucia bezpieczeństwa,
23. smutek, apatia,
24. stany lękowe,
25. stany depresyjne.

Symptomy w sferze poznawczej:

26. trudności w nauce – pojawiające się nagle,
27. problemy z koncentracją, pamięcią,
28. problemy z logicznym myśleniem,
29. problemy z rozwiązywaniem problemów,
30. trudności w ukończeniu zadanej pracy,
31. nieodrabianie lekcji,
32. nieprzygotowanie do zajęć czego efektem są gorsze oceny szkolne.

Symptomy w sferze behawioralnej:

- 33. problemy z subordynacją oraz podporządkowaniem wobec obowiązujących reguł – obrażenie się, uciekanie z lekcji, negatywne interakcje z rówieśnikami oraz z nauczycielami,
- 34. dziwne reakcje na chęć niesienia pomocy, nieufność,
- 35. wycofanie,
- 36. ogólna nieufność wobec ludzi,
- 37. zachowania buntownicze i agresywne,
- 38. problemy z komunikacją,
- 39. sięganie po substancje psychoaktywne.

Objawy molestowania seksualnego:

- 40. chroniczny ból,
- 41. zaburzenia układu pokarmowego,
- 42. migreny lub inne częste bóle głowy,
- 43. komplikacje ginekologiczne,
- 44. otarcia na wewnętrznej stronie ud,
- 45. szok, lęk,
- 46. niepokój,
- 47. zagubienie,
- 48. wyparcie traumatycznych przeżyć,
- 49. wycofanie,
- 50. poczucie wstydu,
- 51. obwinianie się,
- 52. nerwica lub ogólna nieufność wobec ludzi.

Rozdział 3

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

§ 8

Rekrutacja pracowników SZKOŁY odbywa się zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności Kartą Nauczyciela, ustawą o pracownikach samorządowych, Kodeksem pracy.

§ 9

Szkoła musi zadbać, aby osoby przez nią zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie oraz wolontariusze/praktykanci) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne.

§ 10

1. Szkoła może prosić kandydata/kandydatkę do pracy o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić.
2. Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/ kandydatki. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.

§ 11

Przed zatrudnieniem **NAUCZYCIELA** pracodawca **żąda**:

1. oświadczenia, że nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne;
2. informacji z Krajowego Rejestru Karnego w celu potwierdzenia niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; Karta Nauczyciela nie wskazuje przy tym kiedy informacja ta powinna zostać pozyskana tj. na ile musi być aktualna. Sam dokument jest ważny na dzień jego sporządzenia (stwierdza stan na moment jego wydania). Nauczyciel nie musi przedkładać informacji o niekaralności wyłącznie w przypadku, gdy zostaje ponownie zatrudniony w tej samej szkole w ciągu 3 miesięcy od dnia rozwiązania albo wygaśnięcia na podstawie art. 20 ust. 5c Karty Nauczyciela poprzedniego stosunku pracy (art. 10 ust. 8a Karty Nauczyciela).

Dodatkowo, **pracodawca sam musi pozyskać** informację o niekaralności dyscyplinarnej nauczyciela, w tym celu przed nawiązaniem stosunku pracy z nauczycielem, jest obowiązany zasięgnąć informacji z Centralnego Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych w trybie określonym w art. 85y ust. 1a Karty Nauczyciela.

§ 12

W przypadku zatrudnienia **OSOBY NIEBĘDĄCEJ NAUCZYCIELEM** do prowadzenia zajęć zgodnie z art. 15 Prawa oświatowego, pracodawca jest obowiązany pozyskać od niej:

1. oświadczenie, że nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne w sprawie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne;
2. informację z Krajowego Rejestru Karnego w celu potwierdzenia niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. W przypadku tej osoby nie ma zastosowania przepis zwalniający z konieczności przedłożenia zaświadczenia w przypadku ponownego zatrudnienia w tej samej placówce. Pracodawca wymaga aktualnego zaświadczenia každorazowo przed nawiązaniem stosunku pracy.

§ 13

1. Przed nawiązaniem stosunku pracy z NAUCZYCIELEM, **OSOBA NIEBĘDĄCĄ NAUCZYCIELEM** do prowadzenia zajęć zgodnie z art. 15 Prawa oświatowego lub przed dopuszczeniem do wykonywania czynności z małoletnimi w SZKOLE wolontariusza, praktykanta, inną osobę Szkoła jest obowiązana sprawdzić taką osobę w **Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym** – Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Rejestr dostępny jest na stronie: rps.ms.gov.pl.
2. Także w przypadku pracowników niepedagogicznych konieczny jest obowiązek zweryfikowania kandydata do pracy w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, ale tylko gdy zakres czynności wykonywanych przez pracownika niepedagogicznego obejmuje zadania wskazane w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich¹ (np. w przypadku pomocy nauczyciela, opiekuna dzieci w trakcie przewozu z i do szkoły).
3. Informacja zwrotna otrzymana z systemu teleinformatycznego Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym powinna zostać wydrukowana i złożona do akt osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza / praktykanta / osoby pracującej na podstawie cywilnoprawnej. To samo dotyczy Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Przy czym w przypadku tego Rejestru wystarczy wydrukować stronę internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w Rejestrze.

4. Aby sprawdzić osobę w Rejestrze Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym SZKOŁA potrzebuje następujących danych kandydata/kandydatki:
- a. imię i nazwisko,
 - b. data urodzenia,
 - c. pesel,
 - d. nazwisko rodowe,
 - e. imię ojca,
 - f. imię matki.

¹ Ar. 21 ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich: „1. *Przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi na pracodawcy lub innym organizatorze takiej działalności oraz na osobie, z którą ma być nawiązany stosunek pracy lub która ma być dopuszczona do takiej działalności, ciążą obowiązki określone w ust. 2-8.*”

§ 14

1. Przed nawiązaniem stosunku pracy z **NAUCZYCIELEM, OSOBĄ NIEBĘDĄCĄ NAUCZYCIELEM** pochodzącą z innego kraju niż Polska, do prowadzenia zajęć zgodnie z art. 15 Prawa oświatowego lub przed dopuszczeniem do wykonywania czynności z małoletnimi w SZKOLE wolontariusza, praktykanta, inną osobę Szkoła:
2. odbiera od osoby informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, handlu ludźmi, znęcania się), w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego (handlu ludźmi, znęcania się) oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej, za złożenie fałszywego oświadczenia.
4. *(tylko gdy mieszkała w innych Państwach w ciągu 20 lat niż Rzeczypospolita Polska)* informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.
5. Osoba posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska, jest zobowiązana dodatkowo przedłożyć w SZKOLE informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów

działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.

6. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas osoba składa pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, handlu ludźmi, znęcania się), w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego (handlu ludźmi, znęcania się) oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
7. W treści oświadczeń składanych pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia składa się oświadczenie składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: "Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia". Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Rozdział 4.

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 15

1. Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych dzieci zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Szkoła uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. W Szkole na początku każdego etapu edukacyjnego, pozyskiwane są pisemne zgody rodziców na publikację wizerunku uczniów na potrzeby dokumentacji fotograficznej działań podejmowanych przez placówkę. Taka zgoda może być wycofana przez rodzica/opiekuna prawnego w każdym momencie.

4. Personelowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku dziecka na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica dziecka oraz bez zgody dyrekcji.
5. Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez instytucję.
6. Nie przechowujemy materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną.
7. Nie wyrażamy zgody na używanie przez pracowników osobistych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) w celu rejestrowania wizerunków dzieci.
8. Jedynym sprzętem, którego używamy jako szkoła, są urządzenia rejestrujące należące do szkoły.
9. Niedopuszczalne jest publikowanie na prywatnych kontach pracowników szkoły zdjęć i filmów z wizerunkiem uczniów. Jedyną możliwością jest udostępnienie publikacji z oficjalnych stron placówki.

§ 16

Naruszenie prywatności

1. Informacja o zagrożeniu naruszeniem prywatności w szkole powinna zostać niezwłocznie przekazana administratorowi systemów informatycznych i dyrektorowi szkoły, którzy podejmują natychmiastowe działania w celu zabezpieczenia danych i ograniczenia dalszego dostępu do informacji niejawnych.
2. Następnie należy ustalić okoliczności zdarzenia, poprzez dokładne udokumentowanie pozyskanych informacji i skontaktować się z ekspertem ds. bezpieczeństwa cyfrowego w organie prowadzącym szkołę.
3. W przypadku poważniejszych zagrożeń i w sytuacji, gdy naruszenie prywatności jest spowodowane przez osoby spoza szkoły, należy nawiązać współpracę z organami ścigania.

Rozdział 5

Zasady dostępu małoletnich do Internetu oraz ochrony przed szkodliwymi treściami

§ 17

SZKOŁA zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

§ 18

Na terenie SZKOŁY dostęp małoletniego do Internetu możliwy jest:

1. tylko pod nadzorem nauczyciela – na przeznaczonych do tego komputerach, znajdujących się na terenie placówki;
2. za pomocą sieci wifi placówki, po podaniu hasła.

§ 19

1. W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika szkoły, pracownik placówki ma obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik placówki czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas lekcji.
2. Osobą odpowiedzialną za bezpieczeństwo sieci komputerowej w szkole jest nauczyciel informatyki.
3. W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za Internet przeprowadza z małoletnimi cykliczne szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu.
4. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia, aby sieć internetowa organizacji szkoły była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując i aktualizując odpowiednie, nowoczesne oprogramowanie.

§ 20

1. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik przekazuje Dyrektorowi, które aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem.
2. Psycholog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w ustępach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
3. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy PSYCHOLOG uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale 10 i kolejnych niniejszej POLITYKI.

§ 21

Cyberprzemoc

1. Uczeń, który stał się ofiarą lub świadkiem cyberprzemocy (wyśmiewania, poniżania uczestników społeczności szkolnej przy użyciu technologii cyfrowych, obraźliwych komentarzy, rozpowszechniania wizerunku, manipulowania zdjęciami itp.) powinien zgłosić sytuację do wychowawcy klasy lub pedagoga/psychologa szkolnego. Zgłoszenia może dokonać także świadek cyberprzemocy.
2. Przedstawiciel personelu, do którego dotarła informacja próbuje ustalić okoliczności zdarzenia, zebrać dowody w postaci zrzutów ekranu, wiadomości, komentarzy, zdjęć, adresów stron internetowych. Zebrane

materiały przekazywane są osobie wskazanej tych procedurach jako Koordynator, która wykonuje Kartę Interwencji.

3. O zdarzeniu poinformowani zostają rodzice, którzy wspólnie z administratorem sieci i koordynatorem ds. Standardów ustalają, czy sytuacja wymaga powiadomienia organów ścigania i czy odpowiedzialnym za to będzie rodzic czy szkoła.
4. Pedagog/ psycholog szkolny udziela pomocy psychologiczno – pedagogicznej ofierze, wyjaśniając również rolę szkoły w przeciwdziałaniu zjawisku cyberprzemocy i kolejne etapy postępowania szkoły.
5. Jeśli sprawcą jest uczeń szkoły, pedagog lub psycholog szkolny powinien przeprowadzić z nim rozmowę, w wyniku której ustali, czy istnieją przesłanki do zgłoszenia sprawy do sądu rodzinnego lub Policji (przestępstwa ścigane z urzędu), czy wystarczające będzie za stosowanie kar statutowych/ środków oddziaływania wychowawczego.

Rozdział 6

Zasady bezpiecznych relacji w Szkole

§ 22

1. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Pracownik jest obowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnim.
3. Reakcja, komunikat lub działanie pracownika wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich.
4. Pracownicy traktują dziecko z szacunkiem oraz uwzględniają jego godność i potrzeby.

§ 23

Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji pracownik – dziecko i dziecko– dziecko ustalone w SZKOLE.

Zasady bezpiecznych relacji pracownicy – małoletni

Jesteś zobowiązany/a do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi i każdorazowego rozważenia, czy Twoja reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka/ucznia są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych małoletnich.

Działaj w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji Twojego zachowania.

§ 24

Zachowania POZYTYWNE

1. W komunikacji z małoletnim zachowuj cierpliwości i szacunek.
2. Słuchaj uważnie małoletniego i udzielaj mu odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji.
3. W komunikacji z małoletnim staraj się, by Twoja twarz była na poziomie twarzy dziecka.
4. Zapewnij małoletnich, że jeżeli czują się niekomfortowo z jakimś zachowaniem, sytuacją czy słowami mogą o tym powiedzieć Tobie lub wskazanej osobie (zgodnie z wew. Procedurami) i mogą oczekiwać reakcji/pomocy.
5. Doceniaj i szanuj wkład małoletnich w podejmowanie działań i traktuj równo (bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd, itp.).
6. Nie faworyzuj, a przynajmniej unikaj faworyzowania.
7. Szanuj prawo małoletniego do prywatności.
8. Unikaj zbędnego ryzyka w pracy z małoletnim – sprawdzaj czy sprzęt i otoczenie jest bezpieczne.
9. Zawsze bądź przygotowany na wyjaśnienie swoich działań wobec małoletnich.
10. Zachowaj szczególną ostrożność wobec małoletnich, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach powinieneś reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc małoletniemu zrozumieć znaczenie osobistych granic.

§ 25

Zachowania NEGATYWNE

1. Nie wolno Ci zawstydzać, upokarzać, lekceważyć, reagować złośliwością i obrażać małoletniego.
2. Nie wolno Ci krytykować zachowania małoletniego w taki sposób aby czuł się zraniony lub zmuszony do kontrataku.
3. Nie wolno Ci krzyczeć na małoletniego.
4. Nie wolno żartować w sposób obniżający poczucie wartości ucznia.
5. Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w inny sposób naruszać nietykalność
6. fizyczną małoletniego.
7. Nie wolno Ci nawiązywać z małoletnim jakichkolwiek relacji intymnych lub seksualnych (seksualne żarty, komentarze, gesty, udostępnianie treści erotycznych lub pornograficznych, bez względu na formę).
Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub

- pracownikiem przez małoletniego, muszą być zgłaszane dyrekcji. Jeśli jesteś ich świadkiem reaguj, ale z zasadą zachowania godności osób zainteresowanych.
8. Nie wolno Ci zapraszać małoletnich do swojego prywatnego domu/mieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy, musisz poinformować o tym dyrekcję, a rodzice i małoletni muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
 9. Nie wolno Ci kontaktować się z małoletnimi przez prywatne kanały komunikacji i media (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych). Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, dziennik elektroniczny).
 10. Nie wolno Ci proponować małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w ich obecności.
 11. Nie wolno Ci wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletniego lub jego rodziców. Nie wolno Ci zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków.
 12. Nie podejmuj innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.
 13. Kieruj się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy Twoich dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małoletniego lub osoby trzecie.
 14. Zatem można w zależności od wieku, sytuacji, innych czynników wykonywać czynności pielęgnacyjne, higieniczne, pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety, powstrzymanie dziecka od zrobienia sobie lub innym krzywdy.
 15. Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
 16. Nie wolno Ci zachowywać się w obecności małoletnich w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
 17. Nigdy nie dotykaj małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.

18. Nie wolno Ci angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z małoletnimi czy brutalne zabawy fizyczne.
19. Podczas wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z małoletnim w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
20. W procesie rozwiązywania konfliktów, dbaj o komunikację dającą uczniowi poczucie bezpieczeństwa i stwórz przestrzeń do wypowiedzi ucznia.
21. Jeżeli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań, sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zawsze poinformuj o tym dyrektora lub postąp zgodnie z procedurą interwencji opisaną w Standardach Ochrony Małoletnich.

Rozdział 7.

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

§ 26

W naszej szkole nie ma zgody na przemoc! Ani fizyczną, ani psychiczną, ani słowną ani cyberprzemoc!

Każdy z nas rozumie, że różnimy się od siebie.

§ 27

Zachowania POZYTYWNE

1. W komunikacji z kolegami/koleżankami zachowuj szacunek, nie przerywaj innym, gdy się wypowiadają.
2. Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób.
3. Pamiętaj, że żarty, które nie bawią drugiej osoby, nie są żartami i taką zabawę słowną natychmiast przerywaj.
4. Stosuj słowo „NIE”, jeśli dana forma interakcji Ci nie odpowiada.
5. Jeśli nie uda Ci się rozwiązać konfliktu, pamiętaj, że zawsze możesz zwrócić się o pomoc do wychowawcy.
6. Szanuj przestrzeń intymną swoich kolegów i koleżanek.
7. Jeśli chcesz pożyczyć jakąś rzecz od kolegi/koleżanki, zapytaj.
8. Szanuj prawo innych do prywatności, nie przeglądaj rzeczy, telefonu, tabletu, komputera innych osób i ich zawartości.

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy małoletnimi, w tym zachowania niedozwolone

1. Małoletni mają prawo do przebywania i funkcjonowania w bezpiecznych dla nich warunkach, w tym tych dotyczących środowiska szkolnego. W związku tym, nauczyciele i personel szkolny dokładają należytych starań w aspekcie ochrony uczniów.
2. Małoletni mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania, określonych w Statucie Szkoły.
3. Małoletni uznają prawo swoich rówieśników szkolnych do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie dyskryminują oraz nie naruszają praw innych małoletnich.
4. Zachowanie i postępowanie małoletnich wobec ich rówieśników nie narusza ich poczucia godności czy wartości osobistej. Małoletni są zobowiązani do respektowania praw i wolności swoich kolegów i koleżanek, wynikających ze społecznie przyjętych norm i wartości, takich jak: prawo do własnego zdania, prawo do poszukiwań i popełniania błędów, prawo do własnych poglądów, wyglądu i zachowania.
5. Kontakty między małoletnimi cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, którą charakteryzuje: używanie zwrotów grzecznościowych, uprzejmość, życzliwość, poprawny i wolny od wulgaryzmów język, kontrola swojego zachowania i emocji, wyrażanie sądów i opinii w sposób nieobrażający i niekrzywdzący innych.
6. Małoletni budują wzajemne relacje poprzez: niwelowanie potrzeby rywalizowania między sobą, a w zamian budowanie wzajemnego zrozumienia oraz konstruktywnego rozwiązywania powstałych problemów i konfliktów. Relacje między małoletnimi tworzone są w oparciu o akceptację i wzajemny szacunek.
7. Małoletni okazują zrozumienie dla trudności i problemów swoich rówieśników, oferując im pomoc. Nie wyśmiewają, nie krytykują, nie kpią, nie szydzą z ich słabości.
8. W kontaktach między sobą, małoletni nie powinni zachowywać się prowokacyjnie i konkurencyjnie nie powinni również mieć poczucia zagrożenia, czy odczuwać wrogości ze strony innych małoletnich.
9. Małoletni mają prawo do własnych poglądów, opinii i punktu widzenia oraz pełnego wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Małoletni nie mogą akceptować, usprawiedliwiać, ani stosować, z jakiegokolwiek powodu, agresji i przemocy fizycznej, słownej lub psychicznej.
11. Małoletni mają obowiązek, przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
12. W sytuacji, kiedy małoletni jest świadkiem stosowania przez innego małoletniego jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np. poprzez: pomoc osobie doznającej przemocy, ochronę tejże osoby czy szukanie pomocy dla wyżej określonej osoby u dorosłego (zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami).
13. Wszyscy małoletni znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwa ich rówieśników, gdzie i do kogo mogą zwrócić się o pomoc na terenie szkoły.
14. W sytuacji, kiedy małoletni stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać pomoc, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami.

Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole obejmują:

1. stosowanie agresji i przemocy fizycznej w różnych ich formach, np.:
 - a. bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie;
 - b. wymuszenia;
 - c. napastowanie seksualne;
 - d. nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą;
 - e. fizyczne zaczepki;
 - f. zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań;
 - g. rzucanie w kogoś przedmiotami;
2. stosowanie agresji i przemocy słownej w różnych ich formach, np.:
 - a. obelgi, wyzwiska;
 - b. wyśmiewanie, drwienie, szydzenie ;
 - c. bezpośrednie obrażanie;
 - d. plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie;
 - e. groźby
3. stosowanie agresji i przemocy psychicznej w różnych ich formach, np.:
 - a. poniżanie;
 - b. wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie;
 - c. pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu);
 - d. wulgarne gesty;
 - e. śledzenie/szpiegowanie;
 - f. obraźliwe SMS-y i MMS-y, wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania;
 - g. telefony i e-maile i nagrania głosowe zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające;
 - h. niszczenie/zabieranie rzeczy;
 - i. straszenie;
 - j. szantażowanie;
4. stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, czy innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły;
5. nieuzasadnione opuszczanie sali lekcyjnej, bez zgody nauczyciela, wagarowanie, wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły, w trakcie przerwy lub lekcji;
6. celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole, celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu;
7. niewłaściwe zachowania podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, bieganie, itp.

8. uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu; bądź stosowanie innych środków psychoaktywnych;
9. rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/środków odurzających;
10. niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole lub poza ,używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią;
11. celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej,
12. kradzież/przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej;
13. wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów;
14. wysługiwanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne;
15. rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami, udział w bójce;
16. szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole, z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu, itp.
17. niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie);
18. znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie);
19. aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy, kłamanie, oszukiwanie kolegów/ innych osób w szkole;
20. fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/osób, bez ich zgody;
21. upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób;
22. stosowanie wobec innych uczniów/i innych osób różnych form cyberprzemocy.

Rozdział 8

Procedury postępowania wobec ucznia przejawiającego zachowania agresywne.

§ 29

1. Nauczyciel, bądź pracownik szkoły będący świadkiem agresywnego zachowania ma za zadanie zdecydowanie, stanowczo i całkowicie przerwać zachowanie agresywne.
2. Nauczyciel słownie upomina ucznia, informuje go o konsekwencjach takiego zachowania.
3. W przypadku, gdy uczeń, który zachowuje się agresywnie nie stosuje się do poleceń nauczyciela np. krzyczy, niszczy mienie szkoły, atakuje nauczyciela, nauczyciel ostrzega ucznia przed podjęciem następnych kroków — przytrzymaniem ucznia (jeżeli to jest możliwe), aby ten nie zrobił sobie krzywdy, lub nie zniszczył mienia szkoły.
4. Nauczyciel bądź pracownik szkoły informuje o zdarzeniu innego nauczyciela (kontaktuje się z sekretariatem szkoły), który pomaga mu odizolować agresywnego ucznia w celu ochrony pozostałych uczniów przebywających na miejscu zdarzenia.

5. W przypadku, gdy atak agresji trwa dłużej niż 15 minut następuje poinformowanie rodziców/prawnych opiekunów ucznia o zaistniałej sytuacji i wezwanie ich do szkoły. Rodzic/ prawny opiekun ucznia przyjeżdża do szkoły najszybciej jak to możliwe.
6. W skrajnych przypadkach, gdy atak agresji nie ustaje, trwa ponad pół godziny, dyrekcja lub wychowawca lub pedagog/psycholog wzywa do szkoły pogotowie ratunkowe lub policję, następnie informuje rodziców.
7. Każdorazowo nauczyciel/ pracownik szkoły sporządza odpowiednią notatkę o zdarzeniu i przekazuje ją dyrektorowi szkoły, który umieszcza ją w dokumentacji szkolnej (należy sporządzić dwa egzemplarze notatki- jeden otrzymuje dyrekcja, drugi- nauczyciel, który umieszcza ją w teczce wychowawcy; oba egzemplarze posiadają informację o dacie wpłynięcia notatki służbowej).
8. Po drugim wybuchu agresji wychowawca organizuje spotkanie z rodzicami oraz uczniem, podczas którego opracowują indywidualny kontrakt. W spotkaniu może uczestniczyć pedagog szkolny, pedagog specjalny, bądź psycholog szkolny.
9. W sytuacji, gdy podczas wyjścia poza teren szkoły uczeń przejawia zachowania agresywne, które narażają bezpieczeństwo uczestników, nauczyciel powiadamia rodziców, że udział dziecka w kolejnych wyjściach jest możliwy tylko wówczas, gdy rodzic/opiekun prawny lub inna osoba wskazana przez rodzica/ opiekuna prawnego będzie uczestniczyła w tej formie aktywności wraz z dzieckiem. Jeżeli rodzic nie jest w stanie uczestniczyć w tej formie zajęć wraz z dzieckiem, dyrektor bądź nauczyciel zobowiązany jest zapewnić uczniowi możliwość realizacji podstawy programowej w klasie.

§ 30

Szczegółowe procedury znajdują się w osobnym dokumencie w Gabinetzie Psychologiczno-Pedagogicznym oraz u Dyrektora Szkoły Podstawowej w Smardzowicach.

Rozdział 9

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez pracownika Szkoły Podstawowej w Smardzowicach lub inną osobę dorosłą

§ 31

1. W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji KOORDYNATOROWI lub pedagogowi/psychologowi, a w przypadku sprawy dotyczącej pracownika do dyrektora placówki. Notatka może mieć formę pisemną lub postać elektroniczną.
2. Interwencja prowadzona jest przez pedagoga/psychologa (ale może być również dyrektora).

3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony pedagoga/psychologa wówczas interwencja prowadzona jest przez dyrektora .
4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony dyrektora, wówczas należy zgłosić sprawę do KOORDYNATORA, który przekazuje sprawę do właściwej Jednostki Samorządu Terytorialnego bądź do Małopolskiego Kuratorium Oświaty.

§ 32

W przypadku krzywdzenia dziecka przez pracownika dyrektor podejmuje następujące działania:

1. Natychmiastowo odsuwa pracownika od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy.
2. Przeprowadza z poszanowaniem godności i intymności rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego rodzicami. DYREKTOR stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na KARCIE INTERWENCJI.
3. Przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka przedstawiając PLAN POMOCY DZIECKU w szkole, przy udziale pedagoga lub psychologa szkolnego.
4. Przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem, przedstawia konsekwencje, w przypadku nieprzestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich.
5. Podejmuje w stosunku do nauczyciela lub pracownika działania dyscyplinujące wynikające z Karty Nauczyciela (powiadamia Rzecznika dyscyplinarnego przy Wojewodzie/Kuratorze Oświaty) lub Kodeksu pracy.
6. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo DYREKTOR sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury. Wzór zawiadomienia znajduje się w załącznikach.

§ 33

W przypadku zgłoszenia przemocy wobec dziecka ze strony **osoby dorosłej nie będącej pracownikiem szkoły**, PEDAGOG/PSYCHOLOG wyjaśniając sprawę podejmuje następujące działania:

1. Przeprowadza z poszanowaniem godności i intymności rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego rodzicami. Pedagog/psycholog stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ

zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na KARCIE INTERWENCJI.

2. Opracowuje PLAN POMOCY DZIECKU.
3. Przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka przedstawiając plan pomocy dziecku w szkole.
4. Współpracuje z rodzicami i WYCHOWAWCĄ przy jego realizacji.
5. KOORDYNATOR monitoruje i relacjonuje dyrektorowi oraz rodzicom przebieg realizacji planu.

§ 34

PLAN POMOCY DZIECKU uwzględnia:

1. Podjęcia działań przez szkołę w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji: w przypadku podejrzenia przestępstwa zawiadomienie policji lub prokuratury.
2. Form wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku.
3. Propozycji skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeśli istnieje taka potrzeba.

§ 35

1. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
2. W przypadku podejrzenia, że życie **dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu** należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 998 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia KARTĘ INTERWENCJI.

Rozdział 10

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez rodzica

§ 36

1. W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone przez rodziców, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji KOORDYNATOROWI. Notatka może mieć formę pisemną lub postać elektroniczną. Wzór notatki służbowej w załącznikach.
2. W przypadku gdy zgłaszającym krzywdzenie jest małoletni, pracownik szkoły przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Z rozmowy sporządza notatkę służbową i informuje o tym KOORDYNATORA lub pedagoga/psychologa.
3. Pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka. Stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na KARCIE INTERWENCJI.
4. Pedagog/psycholog dokonuje diagnozy sytuacji i potrzeb dziecka oraz sporządza PLAN POMOCY DZIECKU, który uwzględnia sposoby zapewnienia dziecku bezpieczeństwa oraz opis wsparcia, jakie szkoła może zaoferować dziecku. Przygotowuje informację o placówkach pomocy dziecku.
5. Pedagog/psycholog wzywa rodziców dziecka, których o krzywdzenie podejrzewa, oraz informuje ich o podejrzeniu.
6. Jeżeli rodzice są osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy, pedagog/psycholog przeprowadza z nimi rozmowę na temat konsekwencji stosowania przemocy wobec dziecka oraz o obowiązkach prawnych szkoły: wszczęcie procedury Niebieskiej Karty oraz w przypadku popełnienia przestępstwa zgłoszenia sprawy do prokuratury oraz w przypadku zagrożenia dobra dziecka, zgłoszenia sprawy do sądu rodzinnego. Informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia i udziale w programach dla osób stosujących przemoc.
7. W przypadku podejrzenia, że dziecko doświadcza jednorazowej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowaniach (np. krzyk, niestosowne komentarze) przy braku współpracy rodziców lub powtarzających się aktów przemocy DYREKTOR składa wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka. Wzór wniosku zawiera załącznik.
8. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) Dyrektor placówki powołuje ZESPÓŁ INTERWENCYJNY, w skład którego mogą wejść: pedagog/psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej okreśłani jako: ZESPÓŁ INTERWENCYJNY).
9. ZESPÓŁ INTERWENCYJNY sporządza PLAN POMOCY DZIECKU.
10. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. ZESPÓŁ INTERWENCYJNY wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające,

podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się KARTĘ INTERWENCYJNĄ.

11. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez PEDAGOGA/PSYCHOLOGA opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
12. PEDAGOG/PSYCHOLOG informuje rodziców o obowiązku placówki zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
13. Po poinformowaniu rodziców przez PEDAGOGA/PSYCHOLOGA – zgodnie z paragrafem poprzedzającym – DYREKTOR i wyznaczony inny pracownik składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
14. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
15. Z przebiegu interwencji sporządza się KARTĘ INTERWENCJI, której wzór jest w załącznikach. Kartę załącza się do dokumentacji prowadzonej przez osobę wyznaczoną do koordynowania stosowania Standardów Ochrony Małoletnich.
16. Wszyscy pracownicy SZKOŁY i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są **zobowiązane** do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
17. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować rodziców dziecka na piśmie.
18. W przypadku podejrzenia że małoletni doświadcza krzywdzenia z **uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie** należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 998. Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia KARTĘ INTERWENCJI.

Rozdział 11

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia dziecka przez rówieśników

§ 37

1. W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone przez inne dziecko ze szkoły pracownik ma obowiązek sporządzenia NOTATKI SŁUŻBOWEJ i przekazania uzyskanej informacji do WYCHOWAWCY klasy. Notatka może mieć formę pisemną lub postać elektroniczną. Wzór notatki służbowej w załącznikach.
2. W przypadku gdy zgłaszającym krzywdzenie jest małoletni, pracownik szkoły przyjmuje informację, zapewniając dyskrecję zgłaszającemu poprzez wysłuchanie go bez świadków. Z rozmowy sporządza notatkę służbową i informuje o zaistniałym fakcie WYCHOWAWCĘ klasy.
3. Wychowawca informuje o zdarzeniu pedagoga/psychologa i w jego obecności przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z osobą poszkodowaną oraz uczniem/uczniemi podejrzanymi o krzywdzenie.
4. Pedagog/psycholog opracowuje PLAN POMOCY DZIECKU.
5. Pedagog /psycholog monitoruje sytuację dziecka przy współpracy z wychowawcą i rodzicami/opiekunami.
6. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne dziecko ze szkoły (np. na zajęciach) należy przeprowadzić rozmowę z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie oraz jego rodzicami, a także oddzielnie z dzieckiem poddawany krzywdzeniu i jego rodzicami. Ponadto należy porozmawiać z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są spisywane na KARCIE INTERWENCJI. Dla dziecka krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne karty interwencji.
7. Wspólnie z rodzicami dziecka krzywdzącego należy opracować PLAN NAPRAWCZY, celem zmiany niepożądanych zachowań.
8. Z rodzicami dziecka poddawany krzywdzeniu należy opracować PLAN POMOCY DZIECKU, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia.
9. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego) wychowawca zgłasza problem dyrektorowi szkoły.
10. Dyrektor powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: dyrektor, wychowawca, pedagog, psycholog, personel medyczny, inne osoby mające wiedzę na temat krzywdzenia małoletniego.
11. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy małoletniemu, na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga/psychologa oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu informacji.
12. Aby wyeliminować zachowania niepożądane, zespół interwencyjny opracowujący plan pomocy i plany naprawcze powinien:
 - a. wziąć pod uwagę incydentalność, powtarzalność i nasilenie sytuacji przemocy,
 - b. dokonać analizy pozycji ofiary, sprawcy i świadka w grupie rówieśniczej,
 - c. odnaleźć mocne strony oraz obszary do rozwoju u ofiary, sprawcy i świadka,
 - d. rozpatrzyć sytuację w kontekście środowiska rodzinnego uczniów.

W trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzewane o krzywdzenie innego dziecka samo nie jest krzywdzone przez rodziców, innych dorosłych bądź inne dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy przejść do procedury z Rozdziału 9. Rozdział 12.

Monitoring stosowania POLITYKI

§ 38

13. Osobę odpowiedzialną za POLITYKĘ OCHRONY MAŁOLETNICH PRZED KRZYWDZENIEM w SZKOLE jest DYREKTOR.

14. KOORDYNATOR wyznaczony przez dyrektora jest odpowiedzialny za:

- a. monitorowanie realizacji POLITYKI,
- b. reagowanie na sygnały naruszenia
- c. prowadzenie REJESTRU ZGŁOSZEŃ, na podstawie KART INTWERWENCJI,
- d. proponowanie zmian w POLITYCE.

Rozdział 13

Przepisy końcowe

§ 39

1. POLITYKA wchodzi w życie z dniem z dniem ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników SZKOŁY, dzieci i ich rodziców, poprzez przesłanie jej tekstu drogą elektroniczną (na konta pracowników i rodziców w dzienniku elektronicznym Librus, oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej i wywieszenie w widocznym miejscu w siedzibie na tablicy ogłoszeniowej.
3. Zapisy zawarte w dokumencie Polityki obowiązują wszystkich pracowników SZKOŁY, w tym wolontariuszy, stażystów, praktykantów, inne osoby mające kontakt z uczniami SZKOŁY a znajomość jej treści potwierdzają własnoręcznym podpisem.
4. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się z POLITYKĄ i ją stosować.

Załączniki:

1. Załącznik nr 1. Karta Interwencji
2. Załącznik nr 2. Notatka Służbowa
3. Załącznik nr 3. Oświadczenie pracownika
4. Załącznik nr 4. Oświadczenie rodzica
5. Załącznik nr 5 Wzór wniosku o wgląd w sytuację rodziny do Ośrodka Pomocy Społecznej
6. Załącznik nr 6. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka do Sądu Rodzinnego
7. Załącznik nr 7. Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa
8. Załącznik nr 8. Oświadczenie o niekaralności.

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko dziecka		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Opis działań podjętych przez	Data:	Działanie:
Spotkania z rodzicami dziecka	Data:	Opis spotkania:
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, inny rodzaj interwencji. Jaki?	
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji	Data:	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję:
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informacje o wynikach/ działania placówki/działania rodziców	Data	Działanie:

.....

pieczęć szkoły

.....

Miejscowość, data

NOTATKA SŁUŻBOWA

Nauczyciel, funkcja

Data zdarzenia:

Osoby uczestniczące w zdarzeniu:

.....

.....

.....

Krótki opis sytuacji (zdarzenia):

.....

.....

.....

.....

.....

Wnioski, ustalenia:

.....

.....

.....

Działania, kroki podjęte przez nauczyciela:

.....

.....

.....

(data i podpis)

Smardzowice,

.....
(imię i nazwisko pracownika)

OŚWIADCZENIE

1. Oświadczam, że:

- a. zapoznano mnie ze STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNICH;
- b. zapoznano mnie z „Regulaminem Ochrony Małoletnich przed Krzywdzeniem”, obowiązującym w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w Smardzowicach;

2. Zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
(podpis pracownika)

.....

miejsowość, data

OŚWIADCZENIE OPIEKUNA MAŁOLETNIEGO O ZAPOZNANIU SIĘ Z OBOWIĄZUJĄCYMI STANDARDAMI OCHRONY MAŁOLETNIICH

Ja, oświadczam, że zapoznałam/em się ze „Standardami
Ochrony Małoletnich” stosowanymi w Szkole Podstawowej im. Doktora Stanisława Niedzielskiego w
Smardzowicach.

.....

Podpis

....., dnia

.....
(pieczęć szkoły)

Zgłoszenie do Ośrodka Pomocy Społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej

.....

.....

[Adres Ośrodka]

Szanowni Państwo,

Z przykrością zgłaszam konieczność interwencji socjalnej w sprawie jednego z uczniów naszej szkoły.

Dane ucznia:

Imię i nazwisko:[Imię i nazwisko ucznia]

Klasa:[Klasa ucznia]

Data urodzenia:[Data urodzenia ucznia]

Opis sytuacji:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

[Opisz krótko sytuację dziecka, uwzględniając wszelkie istotne informacje dotyczące jego stanu zdrowia, zachowania w szkole, relacji z rówieśnikami i nauczycielami, warunków rodzinnych itp.]

Zauważone problemy:

.....

.....

.....

.....

[Opisz główne problemy lub trudności, z którymi boryka się dziecko, np. zaniedbania, trudności w nauce, problemy emocjonalne itp.]

Rodzice/opiekunowie

[Imię i nazwisko rodziców/opiekunów] nie wykazują aktywności w rozwiązywaniu problemów dziecka i nie reagują na próby kontaktu ze strony szkoły.

Prosimy o podjęcie niezbędnych działań w celu zbadania sytuacji rodziny oraz udzielenia wsparcia, które pozwoli dziecku na bezpieczne i stabilne funkcjonowanie zarówno w środowisku szkolnym, jak i domowym.

Z poważaniem,

.....

(podpis dyrektora)

Załącznik nr 6. Wniosek o wgląd w sytuację dziecka do Sądu Rodzinnego

Miejscowość, data

**Sąd Rejonowy w
Krakowie
Wydział Rodzinny i Nieletnich
ul.**

Wnioskodawca: *(imię, nazwisko)*

Dyrektor Szkoły Podstawowej im. Doktora Stanisława
Niedzielskiego w Smardzowicach

Uczestnicy postępowania:.....*(imię i nazwisko, adres)*
rodzice małoletniej..... *(imię, nazwisko, adres)*

Wniosek o wgląd w sytuację rodziny

Wnoszę o:

Wgląd w sytuację małoletniej.....i wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

Uzasadnienie

Do kl. III uczęszcza małoletnia(imię, nazwisko). Małoletnia jest wyraźnie zaniedbana higienicznie, przychodzi do szkoły w brudnych ubraniach, jest ubrana nieadekwatnie do pór roku. W trakcie lekcji często mówi, że jest głodna, bo mama nie zdążyła przygotować obiadu.

Anna powiedziała wychowawcy, że tata nie ma pracy i często jest w domu z kolegami, razem piją alkohol. Anna zaprzecza aby tata czy mama stosowali przemoc fizyczną.

Mając powyższe fakty na uwadze można przypuszczać, że dobro małoletniej Anny jest zagrożone, a rodzice nie wykonują właściwie władzy rodzicielskiej. Dlatego zasadnym jest wgląd w sytuację rodzinną małoletniej i ewentualne wsparcie rodziców.

*Osobą zajmująca się sprawą małoletniej.....(imię, nazwisko) jest pedagogiem szkolny
.....(imię, nazwisko)*

.....
podpis osoby reprezentującej instytucję

Załączniki:

1. Odpisy pisma.

Uwagi:

1. Wniosek należy złożyć do Sądu Rodzinnego i Nieletnich właściwego, że względu na miejsce faktycznego zamieszkania dziecka, nie zameldowania.
2. Należy zawsze podać imię, nazwisko dziecka i adres pobytu . Tylko w takim wypadku Sąd może skutecznie pomóc, m.in. poprzez wysłanie do rodziny kuratora na wywiad.

Załącznik nr 7: Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

Smardzowice, data

**Prokuratura Rejonowa
w Krakowie**

.....(imię i nazwisko)

**Dyrektor
Szkoły Podstawowej im. Doktora
Stanisława Niedzielskiego w
Smardzowicach**

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Składam zawiadomienie podejrzenia popełnienia przestępstwa molestowania seksualnego małoletniej

.....(imię i nazwisko) ur. r. przez jej ojca (imię i nazwisko)

Uzasadnienie

W dniu..... pedagog szkolny.....(imię, nazwisko) zgłosiła dyrekcji podejrzenie popełnienia przestępstwa wobec małoletniej.....

W trakcie wykonywania przez psychologa szkolnego.....(imię, nazwisko) czynności służbowych - spotkania (należy podać daty) z małoletnią.....(imię i nazwisko -, ujawniła ona

niepokojące treści dotyczące relacji z ojcem oraz zachowań o charakterze seksualnym ojca wobec niej.

Ponadto podczas uczestnictwa w zajęciach szkolnych małoletnia prezentuje zachowania o charakterze seksualnym wobec siebie i kolegów, które mogą wskazywać na prawdopodobieństwo nadużycia seksualnego.

Mając na uwadze powyższe informacje, a także dobro i bezpieczeństwo małoletniej wnoszę o wszczęcie postępowania wyjaśniającego w tej sprawie.

Osobą zajmującą się sprawą małoletniej.....(imię, nazwisko) jest psycholog szkolny(imię, nazwisko)

.....

(podpis osoby uprawnionej do reprezentacji instytucji)

Załączniki:

1. Odpisy pisma

Uwagi:

15. *Nie jest konieczne wskazywanie nazwy przestępstwa, które zostało popełnione. Jeżeli jednak mamy informacje dotycząca tożsamości ewentualnego sprawcy należy ją podać.*
16. *Należy zamieścić w uzasadnieniu krótki, precyzyjny i logiczny opis sytuacji, która miała miejsce. Opis powinien być zgodny z tym, co się wydarzyło (ważne jest, by zaznaczyć np. kiedy i gdzie miało miejsce zdarzenie, kto mógł je widzieć/wiedzieć o nim, kto mógł popełnić przestępstwo, w jaki sposób zostało ujawnione w szkole, kto ma o nim informacje).*
17. *Jeżeli instytucja posiada dowody w postaci dokumentu na temat zdarzenia np.: notatki służbowe pracowników, pielęgniarki, można dołączyć je do zawiadomienia*

.....
miejscowość, data

**OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI I ZOBOWIĄZANIU DO
PRZESTRZEGANIA PODSTAWOWYCH ZASAD OCHRONY
MAŁOLETNICH.**

Ja,nr PESEL..... oświadczam,
że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z
użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani
dyscyplinarne w tym zakresie. Ponadto oświadczam, że zapoznałam/em się z zasadami ochrony małoletnich
obowiązującymi w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Wielmoży i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
Podpis